

Eesti keele riigieksami suulise osa tööjuhend

Suuline osa koosneb kahest ülesandest ja kestab umbes **20 minutit**. Suuline osa kujutab endast vestlust kahe õpilase ning vestlust juhtiva intervjuuerija vahel. Selle osaga kontrollitakse õpilase suhtlus- ning väljendusoskust, mitte tema intelligentsust ega teadmisi mõnes valdkonnas. Õpilane peab olema võimeline väljendama oma mõtteid ja seisukohti. Suuline osa koosneb sissejuhatavast vestlusest ja kahest ülesandest:

- monoloog etteantud teemal;
- dialoog (arutelu ning väitlus).

Sissejuhatav vestlus (kestus umbes 2 minutit)

Vestluse eesmärk on üle saada esialgsest närveerimisest. Intervjuuerija suhtleb õpilastega stiilis, mida kasutatakse inimesega esmakohtumisel.

1. Kui õpilased on eksamiruumi sisenenud, paluge neil istuda ja kontrollige õpilaste isikuandmeid.
2. Paluge õpilastel vestluse ajal rääkida selgelt ja valju häälega, et salvestis jääks kuuldav.
3. Õpilased vastavad kordamööda, üht ülesannet alustab üks, järgmist ülesannet teine.
4. Alustage salvestamist (öelge õpilaste koodid ja nimed). Seejärel tutvustage **end ja paluge õpilastel ennast tutvustada (nimi, kool, elukoht vms)**.
5. Seejärel esitage mõlemale õpilasele u 2-3 küsimust.

Õpilastele peab esitama konkreetseid küsimusi. Ei tohi esitada üldisi küsimusi nt *Rääkige midagi iseendast. Rääkige oma perekonnast vms.*

Intervjuuerija tööjuhend

Valik teemaarendusi:

Räägime pisut teist.

Kas suhtlete sõprade ja tuttavatega eesti või vene keeles? Miks?

Kas te peate end heaks suhtlejaks või olete pigem tagasihoidlik ja kinnine inimene? Miks te seda arvate?

Kas eesti keele oskus on teie jaoks oluline? Miks? Kui kaua ja kus te olete eesti keelt õppinud?

Mõtleme nüüd pisut tuleviku peale.

Millised plaanid on teil järgnevas paariks aastaks?

Kas kavatsete tulevikus õppima minna?

Kuhu? Miks?

Millisel erialal te soovite õpinguid jätkata?

Läheme nüüd vaba aja juurde.

On teil mingeid hobisid? Kui kaua ja miks te selle huvialaga tegelete?

Mida te televiisorist kõige meelsamini vaatate? Miks?

Mis spordialast te huvitatud olete? Miks?

Millist muusikat te kuulate? Miks? Millist muusikat teile ei meeldi kuulata? Miks?

Kas te tahaksite kuhugi väga reisida? Kuhu? Miks? Kui olulised on teile sõbrad?

Kas veedate aega pigem üksinda või sõprade-tuttavatega? Miks?

Mida te koos pere liikmetega vabal ajal ette võtate?

Esimene ülesanne – monoloog (kestus 7-8 minutit)

Esimeses ülesandes peab kumbki õpilane esitama üheminutilise monoloogi etteantud teemal. Esimene ülesanne kestab kokku u 7 minutit.

Intervjueeriija tööjuhend

Monoloog

Pöörduge õpilaste poole: **Läheme edasi esimese ülesandega, milleks on monoloog. Teie ülesanne on esineda etteantud teemal. Ma annan teile kaardi.** Ulatage ühele õpilasele teemakaart A ja teisele õpilasele teemakaart B.

Pöörduge õpilaste poole: **Lugege ülesanne läbi. Ülesande ettevalmistamiseks on teil aega kaks minutit. Sel ajal võite kirjutada paberile märksõnu. Selleks on siin paber** (osutage märkmepaberile laual). **Kui teema teile ei sobi, võite üks kord kaarti vahetada. See ei mõjuta teie eksamitulemust.**

Andke õpilastele veidi aega (u 10 sekundit) ülesandega tutvuda. Seejärel öelge: **Kas teema sobib?** (Kui mõlemad õpilased on nõus, võivad nad alustada. Kui üks neist palub uut teemat, valige talle teine teema).

Öelge: **Palun, te võite hakata ülesannet ette valmistama.**

Kui kaks minutit on täis, andke õpilastele märku, et nad lõpetaksid ettevalmistuse. Öelge: **Teie ettevalmistusaeg on läbi.** Jälgige, et mõlemad õpilased lõpetaksid märkmete tegemise. Võtke mõlema õpilase kaardid tagasi.

Palun, (öelge esimese õpilase nimi), **teie esinete esimesena.**

(Öelge teise õpilase nimi), **teie ülesanne on vestluskaaslast kuulata ning pärast tema esinemist öelda, kas nõustute vestluskaaslasega ja miks.**

(Öelge esimese õpilase nimi), **ma loen ette teie monoloogi teema** (lugege teemakaardilt ette ainult teema, mitte ülesanne).

Esinemise pikkus peab olema 1 minut. Palun, võite nüüd alustada.

Pärast esinemist pöörduge teise õpilase poole:

(Öelge õpilase nimi), **kas te nõustute vestluskaaslasega ja miks?**

Kui see arvamus pole asjakohane või teine õpilane ei ütle midagi, avaldage ise arvamust (olete te nõus või mitte ja miks).

(Öelge teise õpilase nimi), **nüüd on teie kord esineda.**

(Öelge esimese õpilase nimi), **teie ülesanne on vestluskaaslast kuulata ning pärast tema esinemist öelda, kas nõustute vestluskaaslasega ja miks.**

(Öelge teise õpilase nimi), **ma loen ette teie monoloogi teema** (lugege teemakaardilt ette ainult teema, mitte ülesanne).

Esinemise pikkus peab olema 1 minut. Palun, võite nüüd alustada.

Pärast esinemist pöörduge esimese õpilase poole: (Öelge õpilase nimi), **kas te nõustute vestluskaaslasega ja miks?**

Tänage õpilasi ja minge järgmise ülesande juurde.

Teine ülesanne – dialoog. 1. osa: arutlus (kestus umbes 6-7 minutit) ja 2. osa: väitlus (kestus umbes 5-6 minutit). Teine ülesanne on dialoog ja see koosneb kahest osast, **esiteks** arutlusest ja teiseks väitlusest argumentide põhjal ning kokkuleppele jõudmisest.

Esimene osa. Intervjueerija valib **teemalehelt** 1-2 teemat (küsimust) ja palub õpilastel valitud teema(de)l omavahel arutleda. Õpilased peavad esitama oma seisukohti ja neid põhjendama. Õpilastele võib anda ka rohkem teemasid juhul, kui ühe või kahe teema põhjal arutelu ei õnnestu.

Intervjueerija tööjuhend

Arutlus

Öelge õpilastele: *Nüüd läheme teise ülesande juurde, milleks on arutlus.*

Valige **teemalehelt** 1 või 2 teemat.

Öelge õpilastele:

Vestleme teiega teemal..... (öelge teemalehelt pealkiri).

Palun arutlege omavahel, (esitage loendist valitud teema).

Osutage ühele õpilastest ja öelge:

Palun, (öelge õpilase nimi), **teie võite alustada!**

Kui üks õpilane on aktiivne ning teine passiivne, siis pöörduge aeg-ajalt teise poole ja küsige:

Palun, mida teie sellest arvate? vms.

Kui õpilased on oma seisukohti esitanud ja põhjendanud, siis lõpetage vestlus.

Tänage õpilasi ja minge järgmise ülesande juurde.

Teine osa. Selles ülesandes tuleb õpilastel kuulata situatsiooni ja sellest lähtuvalt kas poolt- või vastuargumente kasutades väidelda. Ühel õpilasel on kasutada pooltargumentide loetelu ja teisel vastuargumentide loetelu.

Intervjueerija tööjuhend

Väitlus

Öelge õpilastele: *Nüüd läheme teise osa juurde, milleks on väitlus.*

Andke õpilastele argumentide leht.

Palun, (öelge esimese õpilase nimi) **vaadake teie pooltargumente ja teie** (öelge teise õpilase nimi) **vaadake vastuargumente.** Andke veidi aega (u 5 sekundit) argumentidega tutvumiseks. (Kui suulise osa eksamist võtab osa **üks õpilane**, tehke läbiviijana ise ülesanne kaasa.)

Seejärel öelge: **Loen teile ette situatsiooni** (lugege situatsioon ette).

Öelge: **Kas saite ülesandest aru või kordan?** (korrake vajadusel ülesannet ühe korra).

Öelge: **Palun,** (esimese õpilase nimi), **alustage.**

Kui õpilased on omavahel küll plusse ja miinuseid arutanud, kuid pole otsusele jõudnud, öelge: **Mis otsusele te jõudsite?**

Ülesanne on täidetud, kui õpilased on mõlemad omavahel arutlenud, kommenteerinud vestluspartneri arvamust ja jõudnud kokkuleppele, mille kasuks nad otsustavad.

Lõpetage vestlus ja tänage õpilasi eksamil osalemise eest.